

OBSAH

1 ÚVOD DO MECHANIKY	7
1.1 Úkol a rozdělení mechaniky	7
1.2 Veličiny mechaniky a soustavy jednotek	8
1.3 Historický vývoj mechaniky	9
1.4 Vybrané příklady jednotlivých disciplín mechaniky	10
1.4.1 Statika	11
1.4.2 Kinematika	12
1.4.3 Dynamika	13
1.4.4 Pružnost a pevnost	15
1.4.5 Hydromechanika	15
1.4.6 Termomechanika	16
2 STATIKA	18
2.1 Síla a její vlastnosti	18
2.2 Soustava sil v rovině	22
2.2.1 Výslednice silové soustavy, rozklad sil a rovnováha sil	22
2.2.2 Soustava sil na jedné vektorové přímce (nositelce)	22
2.2.3 Soustava různoběžných sil se společným působištěm	25
2.2.3.1 Výslednice dvou sil	25
2.2.3.2 Rozklad síly do dvou směrů	32
2.2.3.3 Výslednice tří a více sil	35
2.2.3.4 Rovnováha silové soustavy	40
2.2.4 Soustava různoběžných sil s různými působišti	43
2.2.4.1 Výslednice soustavy různoběžných sil s různými působišti	44
2.2.4.2 Rovnováha soustavy různoběžných sil s různými působišti	46
2.2.5 Moment síly	47
2.2.5.1 Pojem momentu síly	47
2.2.5.2 Varignonova věta	48
2.2.5.3 Momentový účinek šikmo působící síly	48
2.2.5.4 Rovnováha momentů	49
2.2.5.5 Silová dvojice	49
2.2.6 Soustava rovnoběžných sil	55
2.2.6.1 Výslednice dvou rovnoběžných sil stejného smyslu	55
2.2.6.2 Výslednice dvou rovnoběžných sil opačného smyslu	56
2.2.6.3 Výslednice více rovnoběžných sil	58
2.2.6.4 Rovnováha rovnoběžných sil	60
2.2.7 Obecná rovnováha v rovině	62
2.2.8 Reakce (vazbové síly)	62
2.2.8.1 Úvod do reakcí (vazbových sil)	62
2.2.8.2 Reakce v podporách pák	63
2.2.8.3 Reakce v podporách nosníků	66
2.2.8.4 Složitější případy řešení reakcí	76
2.3 Těžiště a stabilita	79
2.3.1 Teoretický úvod	79
2.3.2 Těžiště čar	81
2.3.3 Těžiště ploch	86
2.3.4 Těžiště těles	92
2.3.5 Guldinovy věty	96
2.3.6 Stabilita těles	99
2.4 Prutové soustavy (příhradové konstrukce)	101
2.4.1 Prutové soustavy v technické praxi	101
2.4.2 Statická určitost prutových soustav, předpoklady jejich řešení a metody řešení prutových soustav	103
2.4.3 Styčnicková metoda	104
2.4.4 Cremonova metoda	108
2.4.5 Průsečná Ritterova metoda	110
2.4.6 Průsečná Culmannova metoda	111

2.5 Tření (pasivní odpory)	115
2.5.1 Význam tření a základní pojmy	115
2.5.2 Smykové tření	115
2.5.3 Čepové tření	121
2.5.4 Valivý odpor	122
2.5.5 Vláknové tření	127
2.5.6 Tření ve šroubovém spoji (závitu)	132
2.5.7 Adheze vozidel	133
2.5.8 Aerodynamický odpor vzduchu	135
LITERATURA	140

Poděkování v této učebnici patří záchranné stanici **Eko – centar „Caput Insulae“** v městečku **Beli** na severu ostrova **Cres**. Toto centrum vzniklo před 18 lety v roce 1993 k záchraně druhého největšího ptáka světa – **supa bělohlavého** (rozpětí křídel až 3,60 m a hmotnost až 16 kg). Ve dvou lokalitách ostrova Cres hnízdí tito supi jako jediní supi na světě na mořských útesech (další menší hnízdiště jsou ještě na ostrovech Krk, Plavnik a Prvič tohoto Kvarnerského souostroví).

Civilizace a rozvíjející se turistický ruch jsou velkými nepřáteli těchto nádherných vzdušných obrů. Vyplašení mladí ptáci mohou snadno vypadnout z hnízda a utopit se v moři, část supů se může otrávit pozřením jedovatých návnad pro lišky a nejtrestuhodnější je postřelení či zastřelení supa.

V roce 2010 jsem společně s manželkou adoptoval v tomto ekologickém centru supí slečnu „**Pepinu**“, která byla těžce postřelena. Po vyléčení byla vypuštěna zpět do volné přírody, ale již nikdy se nedokázala zpět adaptovat životu ve volné přírodě, a proto byla dopravena zpět do centra, kde žije dodnes.

Touto adopcí ve formě ročního finančního příspěvku se pokoušíme vylepšit život nejen naší Pepině, ale i ostatním supům.

Eko – centar „Caput Insulae“ vypouští každým rokem zpět do volné přírody přibližně 10 – 15 vyléčených supů.

www.caput-insulae.com

www.supovi.hr

Autor

